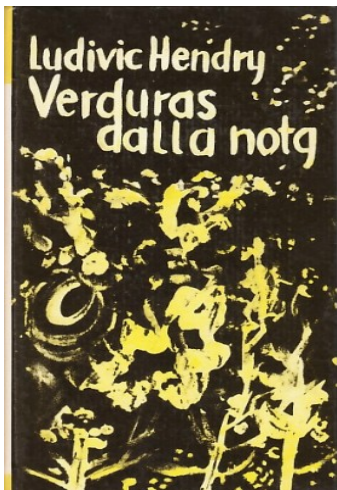

Ina nova publicaziun litterara:

Ludovic Hendry - «Verduras dalla notg»

GD

GR 15-04-1976

(Corr.) Quels dis ha in niev cudisch romontsch da Ludovic Hendry bandunau la casa editura Desertina cul sura numnau tetel che cudezza empau la marvegla dil lectur e stimulescha il Romontsch da buca targlinar culla cumpra.

Ferton ch'ils «arrivai» denter ils scribents romontschs, sch'ins astga insumma duvrar quei plaid, da sia posa, fan plitost empau serasontga e ruaussan sillas arbagias, ei Hendry productiv sco adina e lai sminar gnanc stel ch'el vegli semetter el pulstrau.

Las «Verduras dalla notg» cuntengan, sin strusch 200 paginas, duas gruppas da historias: «Ei fa stgir», cun 13 raquens, e historias cuortas ed «Idils», in tozzel impressiuns da tala natira. Sch'ins plidava dil temps, che Ludovic Hendry ha entschiet a scriver, d'ina litteratura angelica, che enconuschi mo idils spir suleagl ed untgeschi scadina umbriva, mantenend ils vegls tabus, lu han ins - mo sin fundament da questa ovra - senza encurir pli lunsch e spluntar tier auters auturs ord nossas scheinas, che la litteratura romontscha ha fatg in bufatg svilup els davos decennis.

Lein prender las duas empremas historias! «Da murenta notg» raquenta forsa per l'emprema ga ella litteratura purila romontscha, co ina genetscha fa vadi, mirau e persecitau en detagl dad in buobet che ha astgau ir cul bab a mirar ora la puscha. «Martin carga alla Flora entuorn culiez e pusa sias vestas viers ils egl gross e sincers dalla genetscha. Duas da sias larmas semischeidan cun quella dalla Flora e crodan sper il pursepen giu.» La secunda historia «Dunna Lipana»! Ella spetga, taccada dil cancer, medemamein silla greva ura e sut tgei circumstanzias. «Miu um, Vus veis numnau miu um. Jeu capeschel. El piarda la fumitgasa... Quel che jeu hai maridau ei in tiran che ha priu mei per dustar sias queidas e per ver ina fumitgasa en casa.» Schilunsch l'entschatta!

Igl εμπrem la historia ord nuegl, lu quella en casa. Duas historias, in tema! Ed en tgei successiun. Ils raquens suondan in l'auter, buc scadin da medema forza interna, raquens e historias ord nossa veta dad oz ed ier. Raquens da temps vargai sco «L'emprema sentupada» ni «Da l'autra vart», auters ord tiara romontscha (Tujetsch) dad oz, sco «Per ina buglia da lentelgia» ect. Ei sa buca setractar cheu dad entrar en tuts detagls, mobein plitost da far in tec marveglias al lectur ed amator dalla litteratura.

La secunda part dil cudisch empermetta idils, dudisch idils, ils biars franc e segir ord la biala Val Tujetsch. Tgi che enquera in mund intact cun pradas flurentas ed in tschiel purblau, quel secugliuna. Ils «Idils» presentan tuttavia buca in mund en rosa. Bein dat ei era tals bials muments «Cul bab a mulin», ni «Cavorgia». Denton vegn la veta gia pli malguessa ella biala historietta «Hedvic», dat da patertgar egl idil, ch'ei buca in idil «Sur ils tiarms ora» e sepresenta criua e dira ella davosa «Zanua en in cantun d'ina taviarna». Il lectur seperschuadi sez! Las «Verduras dalla notg» ein carschidas el stgir sco quei ch'il maletg dil frontispezi digl artist Karoly Somogy muossa: verduras che pon buca serefar tier fluras, silpli ch'ellas catschan brumbels. Era entgins tals catta in lectur attent, aschia per exempel tier igl idil «Mumma». — Tut cumpru ei il mund dallas Verduras dad ina tempera che lai panzar e patertgar il lectur.

Ludovic Hendry ei era en questa ovra staus fideivels a sesez, forsa pli felg che en singulas precedentas. Ins admira adina puspei siu lungatg reh en expressiuns, sia enconuschientscha precisa dalla veta da pli baul. In lectur sut ils tschunconta vegn a ver certs fastedis da leger «Cul bab a mulin», muncond ad el las enconuschientschas precisas d'in vegl mulin. Il lectur, cudischius cun Hendry, vegn a selegrar ch'el stiarna adina puspei flurs lyricas en sia prosa, ed el vegn a perdunar a Hendry da tochen dacheu

enqual capriola, sia predilecziun per construcziuns scursanidas ed elipticas sco beinduras sia fuorma directa, per exempel: «Jeu vai magliau nov cauras tier la Mena. Ils gats han tschenau cun mei, latg mulsch e paun alv, springius da zucher fin.»